

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRÁK
 Helyben házhoz hordva: Vidékre postán anélkül.
 Egész évre... 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre... 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok visz. "Előfizetések és hirdetések" szavára nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Külügyminiszterünk nyilatkozata a külpolitikai helyzetről.

A monarkia két miniszterelnökének tett közlés.

Budapest, július 15. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: *Wekerle* Sándor miniszterelnök és gróf *Zichy* Aladár miniszter ma délben Bécsbe érkeztek és a Magyar Házban szálltak meg. *Wekerle* miniszterelnök délután felkereste gróf *Burián* külügyminisztert, akivel a képviselőházban szerdán teendő külpolitikai nyilatkozat tárgyában megbeszélést folytatott. *Seidler* miniszterelnök ezt a nyilatkozatot a Reichsrat holnapi ülésén fogja megtenni.

Budapest, július 15. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Külügyminiszterünk a külügyi helyzetről való felfogásáról a két miniszterelnökhöz a következő közlést tette:

A mi célunk és az ellenség céljai.

— A külügyminiszter mindenekelőtt kijelenti, hogy most nincs értelme annak, hogy a bűnösség kérdéséről beszéljünk. Nekünk most nincs más célunk, minthogy ellenségeink békekészességét kierőszakoljuk.

— Ellenségeink háborus céljait eddig mindig oly módon közölték, hogy azokkal saját népeik eddigi vérvesztését akarják megtorolni. Az az egy bizonyos, hogy az antant a mi védekező képességeinket és katonai erőnket akarja elpusztítani.

Az orosz és román béke. Az antant jogtalan követelése.

— Az Oroszországgal és Romániával megkötött békeszerződéseknek az antant részéről való elítélése teljesen jogtalan, minthogy mi mindenkor készek vagyunk arra, hogy ellenségeinkkel a békéről tárgyaljunk és e miatt ellenségeinknek a nevezett államok sorsát nem kell féltetniük. De teljesen jogtalanok a kár megtérítés és jóvátétel iránt való ellenséges igények, amelyeket nekünk előbb lenne jogunk követelni és ez irányban megegyezésre is tudnánk jutni.

Elszász, Trieszt, Trient...

— De teljesen áthidalhatatlan az antantnak területi igénye, amelyet Elzászra, Triesztre, Trientre és a német

gyarmatokra támaszt. *Ennél a pontnál végződik a mi békekésztségünk.* Területünk épsége vitán felül áll. Ami az osztrák-magyar monarkiát illeti, ellenségeink részben háborus sikereik kártérítésekként, részben nehéz belső problémáinkat megnagyobbitani igyekeznek, amennyiben azt remélik, hogy a monarkia egyes részeinek gyengítése által azokat a maguk számára engedékenyebbé tudják tenni. A monarkia népei tulnyomó többsége visszautasítja ezt a törekvést, mert szilárdan elvanak határozva arra, hogy az összes problémákat saját határainkon belül uralkodójukkal oldják meg, amint ezt eddig tették. Mi is tartózkodunk ellenségeink belső ügyeibe való beavatkozástól és hogyha részünkről ilyesmi történt, az csak viszonzás volt.

A királyi pár elleni rágalmak.

Ellenségeink további taktikája abban áll, hogy alacsony rágalmakkal népeink körében a dinasztia elleni bizalmatlanságot keltsék fel. Népeink visszautasítják ezen minden időben megbélyegzett módszert.

A diplomácia kötelessége.

Burián ezután visszautasítja azt az állítást, mintha ő kezdte volna a békeoffenzívát, azután így folytatja:

— Erre a békeoffenzívára azt mondják ellenségeink, hogy ezzel akarjuk háborus sikereinket pótolni. A diplomácia és a harctéri munka szorosan együtt dolgoznak, egymást nem tudják kizárni. Emellett a diplomácia kötelessége, hogy mindig kedvező alkalmat keressen a megértésre. Ezután az ellenséges népekhez fordul a külügyminiszter, kiktől azt reméli, hogy reménytelen kilátásoktól meg akarnak szabadulni.

A szövetségi viszony elmélyítése.

A jövőben is minden veszéllyel szemben megvédenek bennünket régi szövetségeink, különösen a Németországgal való szövetség, amelyet megújítani szándékunkban van. Egyik ilyen kiterjesztett és elmélyített szövetség sem jelent támadó célokat, csakis jól

felfogott érdekeink védelmét és biztosítását.

A megállapodások mindkét fél szuverénitását, önállóságát és paritását teljes mértékben meg fogja óvni.

Milyen békére törekszünk?

Gróf *Burián* végül befejezésképp idézi uralkodónknak a pápa levelére adott válaszában következő mondatát:

— Olyan békére törekszünk, mely a népek további életét a gyűlölködéstől és a bosszúállástól megszabadítja s nemzedékeken át megóvja őket a fegyveres erőhatalom alkalmazásától.

Őszinte hangok Amerikából.

Az amerikai hadicenzura gondoskodik róla, hogy Európában alig tudjanak meg valamit az Egyesült-Államok igazi viszonyairól. Első sorban nem engedi meg, hogy a *Wilson* elnök háborus politikája ellen harcoló erős ellenzékéről bővebb tudomást szerezzenek. De a semleges országokba elég lap érkezik még mindig Amerikából, amelyek jellemző képét adják az Amerikában uralkodó elkedvetlenségnek.

A „*Göteborgs Handels-och Sjöfartstidning*”, egyike Svédország legtekintélyesebb lapjainak, egyik legutóbbi számában különböző idézeteket közöl amerikai folyóiratokból, amelyek hatásosan illusztrálják a fentebb mondotakat.

A „*North American Review*”-ban *Harvey* őrnagy ezeket írja: A kormány munkamethodusa egész sor mulasztásban és hibában szenved. Amerika egy év óta fegyverkezik a háborura, a kongresszus óriási összegeket szavazott meg, de az igazgatás hónapról-hónapra mind tökéletlenebb és semmi említésreméltót sem végzett. A korrupció igen nagy mértékben lassította a fegyverkezést és az amerikai hadsereg még távolról sem olyan nagy, hogy a háborút megnyerhesse.

A legeslegutóbbi időben kezdtek meg a hajóépítést, de az eredmény olyan, hogy csak egynegyedét tudják elkészíteni annak, amit beígértek. Közben a központi hatalmak helyzete rendkívül kedvező lett és Németország erősebb, mint valaha: népe szilárdan el van tökévelve, hogy a háborút az utolsó győzelemig folytatja.

Feltűnést keltő cikket írt Wilson elnök ellen Scott Resring, a pennsylvaniai egyetem tanára. Ez a tudós azonnal vádolja Wilsont, hogy az amerikai plutokráciával együttesen rákényszerítette Amerika hadüzenetét a népre, azért, hogy azt még inkább hatalmába kaphassa. Az amerikaiak ugyanazt a militarizmust és imperializmust kénytelenek a nyakukba venni, amelynek feladására Németországot akarják kényszeríteni.

Egy másik tekintélyes amerikai író, dr. William J. Robinsont Wilson elleni éles támadásai miatt lecsukták. Egyik cikkében, amely a „Pusztába kiáltó szó” címet viselte, azt állította, hogy az elnök hamis ámitgatással bolonddátette a népet. Amerika számára a legjobb lenne, ha minél előbb békét kötne.

Végül említsük meg még a „Metropolitan” című tekintélyes hetilapot, amely kiemeli, hogy Amerika a négyesszövetség európai népei számára ugyanazt az önrendelkezési jogot kívánja, amelytől ő maga megfosztotta a Philippinákat, Kubát, Portoricot, Kolumbiát és Haitit.

Növekedik az ingatlanforgalom.

Az ingatlanok ára most már rohamosan nő, a könnyen és gyorsan szerzett pénzt házba és szőlőbe fektetik a hadigazdagok, mert a termények emelkedő árai további haszonnal kecsegtetnek.

Nagyváradon az utóbbi hetekben számos ingatlan cserélt gazdát, legérdekesebb ezek között néhány nagyobb eladás, köztük Németh Sándor két részletben eladott szőlőparcellázása.

E kimutatás szerint Szikora Jenőtől megvásárolta Weinreb Jakab a Teleki u. 446-47. számú házat 52.000 K. Általános Takarékpénztártól Niszcz Móric és neje a Láhner György u. 1. számú házat 40.000 K. Olasz Béla drtól Nagy József és neje egy telket 44.000 K. Fenesi József és nejétől Ungvári Imre és neje egy telket 35.000 K. Horváth Vilmos és nejétől Pogány Menyhért és neje telket 15.000 K. Özvegy Fábry Károlynétől Darabanth Piroska olasz 810 sz. házat 40.000 K. Friedlander Samu drtól Farkas József és neje telket 40.000 K. Németh Sándor és nejétől Bodó Ferencné telket 45.000 K. Csathó Jenőnéől Fülöp István és neje telket 45.000 K. Pongrácz Bódog és nejétől özvegy Tircshnel Gyuláné telket 40.000 K. Popovics Miklósnétől dr. Erdős Adolf és neje szőlőt 7700 K. Tabéry Árminnétől Blaha István és neje szőlő 19.000 K. Hackmayer Béniétől Klein József és neje szőlőt 33.000 K. Várady Bálintnéől Bereczky László és neje szőlőt 34.000 K. Popovics Miklós drtól Hauer Hirsch és neje szőlőt 130.000 K. Singer Emil és nejétől Spitzer Adolf szőlőt 32.000 K. — Németh Sándor és nejétől Weinberger Lajos szőlőt 100.000 K. Özvegy Siegfried Móricnéől Verő Albert és neje szőlőt 120.000 K.

Kurovszky Ferencznétől Wittenberger Jakab és Sándor szőlőt 150.000 K. Ambrózy Márton és nejétől Schreiber Jakab és Mandel Simon szőlőt 15.700 K. Jelinek Gézáól Kohn Jenő szőlőt 150.000 K. Sártory Endrénéől Pasali Péterné szőlőt 60.000 K. Fenesi Jánostól Kovács Imre szőlőt 20.000 koronáért.

Az Érmelék gazdasági vasutjai.

Nagyváradról indul ki a Margittai vasut.

Nagyszabású terv előkészítésén dolgozik a vármegye alispánja. Biharmegyének azokat a részeit, amelyek távol esnek a világgforgalomtól, be akarja kapcsolni a forgalmi hálózatba gazdasági vasutak segítségével s ezek építésére programot készített. Az Érmelék gazdasági vasutjaira vonatkozó értekezletet vasárnapra hívta össze az alispán s a vármegyeház kistermében az érdekeltek minden községe képviseltette magát, megjelentek ezenkívül a járási főszolgabírók is. Résztvett ezenkívül Malatinszky Lajos főispán, aki a tervezetet áttanulmányozta.

Fráter Barnabás alispán az értekezleten előadta: Gerster Megyeri és Szunyogh építővállalkozókkal Biharmegye hegyvidéki gazdasági vasutaira nézve tervezet készített, amelynek 9 csoportba osztott érdekeltsége közül a 4. és 5. csoportját hívta össze. A vasutépítésre az előmunkálati engedélyt a kereskedelmi minisztertől megszerezte. Felkérésére

Gerster Béla mérnök előadja: Azokat a községeket látják el vasutakkal, amelyeknek nincs kellő összeköttetésük a központokkal vagy nem elegendő. A gazdasági vasutak típusát vették tanulmányozás alá, ezek a községek közepén mennének át s ezért a tűzmentes motoros vasutakat vezetik be. Még nem létesültek ilyen vasutak nagy számmal Magyarországon, mert mindeniknek külön igazgatásuk, adminisztrációjuk, koosparkjuk volt s ez megnehezítette az érdekeltségek alakulását. Ők most központi üzemvezető társaságot akarnak létesíteni, egységes adminisztrációval, ezzel az üzemköltség leszáll, tehát gazdaságos az ilyen vasutak létesítése. Nem célja a külön hálózat s nagy vasutakkal való konkurrencia, hanem a községeket, amelyeknek vasutjuk nincs, a világgforgalomba való bekapcsolása. Magyarországon csak 145 kilométer hosszúságú önálló kezelési vasut létesült; elsőbbségi részvények segítségével pedig 12000 kilométer hosszúságú. Az a fontos, hogy Biharban is vegye ki részét a tőke s az építési költségek kétharmad részét a magánvállalkozás vegye át az érdekeltség pedig egynegyed részt fedezzen, ezenkívül az állam is járuljon hozzá a vasut építéshez, mert ez a forgalmi és pénzügyi viszonyoknak megfelel. Az érdekeltségre a következő teher hárul:

A békésvármegyei alföldi és nyíregyházi vasutaknál az érdekeltség csak annyit adott össze, amennyi éppen szükséges volt, ezeket a vasutakat később függő kölcsönökkel kellett szanálni. Békéidőben ezek a vasutak kilométerenkint 30-40000 koronába kerültek, a háborús árdragulás figyelembe

vételével, ha a kormány a hadianyagból sineket ad át a békeár kétszeresén, 80-100.000 koronába kerülnek kilométerenkint, ez magas tétel. Az érdekeltség egynegyed részt fedez s ez 20-25000 korona. Sok megálló hely, sok állomás lesz e vasutak mentén. Egy kilométerre a gazdasági viszonyok tekintetbevévésével 1000 kath. hold az érdekeltség. Minden holdra esik 25 korona. Ha ezt kölcsönből szerzik be, 5 és fél, 5 és háromnegyed százalék mellett 1 korona 20, 1 korona 40 fillér a teher évente holdankint. Ezt elviselheti az érdekeltség. A bankcsoport is ad pénzt, de nem 8-9 kilométeres vasutra, hanem megfelelő hosszúságú valva. Az Ér és Margitta érdekeltségéhez fordulnak első sorban, hogy a hosszabb vonalat megépítsék.

(Itt megjelent Malatinszky Lajos főispán, aki áttanulmányozta a terveket s azután eltávozott.)

Gerster Béla: A bankcsoport hozzácsatlakozik a tervhez, az építési költségeket végérvényesen a kereskedelmi miniszter állapítja meg. Szükséges azonban, hogy az érdekeltség már most vállaljon 25.000 korona terhet, a részletes terveket később tárgyalják.

Fráter Barnabás elnöklő alispán bemutatja a nagyvárad mérnök és építészegylet tervezetét.

Ez eltér a Gerster-cég tervezetétől, mert a vasut nem Biharból indulna ki, hanem Nagyvárad-vásártérről (Helyeslés mindenfelől.) Margitáig, azután Otományon át Szalacsig s innen Vasadra. Érselindnek három összeköttetése lesz.

Bartos Adorján kérdése után

Gerster Béla kijelenti, hogy ha az érdekeltség maga építi meg a vasutat, akkor oda viszi, ahova akarja, de ha a bankcsoport pénzén teszi ezt, akkor csak oda viheti, ahol jövedelmező. A bankcsoportnak az első tervet alapján építhet. A Nagyvárad-Biharpüspöki-Bihar-Margittai vonalat elfogadja, de kétséges, hogy a Margitta-Szalacsi vonal kifizeti magát.

Az építési költség 3 millió korona lesz így, a bankcsoport terhe tehát 2 millió lenne. Adjanak többet a községek. Most csak a föltétlen szükséges vonalat kell megépíteni. Ha a bagamér-érselindi vonalat is meg akarják építeni, akkor ez az 5 kilométeres vonal 125.000 koronába kerül, ehez adjanak a községek 60.000, a nagybirtok 50.000 koronát. A lat. szert. káptalannak az az előnye lesz, hogy a vasutat bevezetheti gazdaságába s ott rakodhat. Ez áll minden nagyobb vasutra. A vármegye pedig vállaljon kilométerenként 3000 koronát, ezzel pártolja az elhanyagolt községeket s az utépítésnél sokat megtakaríthat. Ahol az utalap kimerült, ott 15-16 vármegyében a kereskedelmi miniszter már engedélyezett vasutalapot a közköltiségekből. A érdekeltekre tehát 22 százalék jut így, a megye viseli a 3 százalékot.

Fráter Barnabás elnöklő alispán ki mondja a határozatot, hogy elfogadják a tervet, amely szerint az érmeléki gazdasági vasut Nagyváradról induljon ki.

Ursziny Pál mérnök védi a mérnök-egyesület tervezetét helytálló argumentumokkal. Érvélese tetszést keltett ott, ahol bizonyította, hogy nagy kereskedelmi központja

kell összekapcsolni a vidéket. Kéri az alispánt, szervezzen *állandó vasuti bizottságot*.

Wertheimstein Viktor felszólalása után kimondták, hogy az érdekelt községekkel közlik, mennyi lesz a rájuk eső teher mindkét alternatíva kivitele esetén s ha nyilatkoztak, az alispán összehívja újból az értekezletet.

Nyugaton

Élénk harci tevékenység.

Berlin, július 15. A miniszterelnök sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportja. Az Yperntől délnyugatra az ellenség tegnap reggel erős előkészítés után támadott és csekély szélességben behatolt harci területünkre. A Lys mindkét oldalán napközben tüzéségi tevékenység, a mely este a többi arcvonalokon is feléledt.

A német trónörökös hadcsoportja. — Az Aisne és Marne között a harci tevékenység élénk maradt. Helyi gyalogsági harcok St. Pievetől az Angletől és a Savaire Capelytől délre.

Lovenhardt hadnagy 35. légi győzelmét aratta.

Ludendorff, első löszállásmester.

Vezérkarunk jelentése.

Budapest, július 13. A miniszterelnök sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A hegyi frontokon a tüzéség mindkét részről tartósan élénk.

A vezérkar főnöke

* A jótékonycélú gyűjtések ellenőrzése. A következő sorok közlésére kéreztünk fel: Tekintetes Szerkesztő Ur! A háboru kezdete óta és annak egész tartama alatt valóságos offenzívát indítottak a jótékony egyesületek a nagyközönség zsebe ellen. És hála a társadalom nemes szívének: nem eredménytelenül. De az egész négy év alatt nem adtak közre az egyesületek vezetői részletes számadásokat a gyűjtött összegekről. Ezen körülmény miatt az adakozó közönség bizonyos tartózkodással kezd viselkedni a mindgyakoribb gyűjtések ellen. Azért nagy meglepődéssel olvasom, hogy végre a városi közgyűlésen arra hivatott egyéniség szólalt fel ez ügyben. Elvégre a közönség adja a pénzt, teljes joggal követelheti az elszámolást. Mert mi biztosítja a közönséget az ellen, hogy valahol visszaélés nem történik? Igen ám, de a lapok nem szívesen közlik az elszámolást, amely miatt az rendszeren el is marad. Ott van azonban a város hivatalos közlönye, hozzá az a nyugtázásokat, elszámolásokat! Egy belügyminiszeri háborus rendelet szerint minden jótékony gyűjtést a városnak ellenőrizni kell és minden jótékony gyűjtésről el kell számolni. A város hivatalos lapjában való nyilvános elszámolás — ha azt a közgyűlés kimondja — mindenkire kötelező leendő! Ez a nagyközönség támogatására nagyon is rászorult jótékony célok feltétlenül előnyére fog szolgálni. — Tisztelettel kérem jelen soroknak b. lapjában való szíves közlését. Nagyvárad, 1918 július 12-én. Tisztelettel Szűcs Izsó ipariskolai igazgató.

Megindult a németek offenzívája.

Az új offenzíva önálló akció, nem részlet-offenzíva.

Budapest, július 15. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Irodának jelentik Berlinből:

15-én este Reimstől délnyugatra és keletre a franciák állásainak egyes részeibe benyomultunk.

Bécsből jelentik: A ma esti német hivatalos jelentés által hírül adott új offenzíva teljesen önálló akció, nem részlet-offenzíva, mint az eddigi három volt.

A román békeszerződés ratifikált példányait Bécsben cserélik ki.

Budapest, július 15. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Marghiloman miniszterelnök és Arion külügyminiszter e hó 14-én Bécsbe utaztak, hogy ott találkozzanak a központi hatalmak képviselőivel és a békeszerződés ratifikált példányait kicseréljék.

Wilson tanácskozása.

Budapest, július 15. (Saját tudósítónktól.) Washingtonból jelentik: Wilson elnök, Paker hadügyminiszter, Daniels tengerészeti miniszter és Benson tengernagy tegnap hosszú ideig tartó titkos tanácskozást folytattak, melynek rendkívül nagy fontosságot tulajdonítanak. A titkos tanácskozásról eddig semmi nem szivárgott ki.

Lloyd George 1919-ben akarja megnyerni a háborút.

Budapest, július 15. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Az Echo de Paris jelentése szerint Lloyd George fogadta a pártvezéreket s a politikusok előtt tartott beszédében kijelentette, hogy Angliának még mindennemű hadi kielégítéshez kell folyamodnia, ha azt akarja, hogy 1919-ben megnyerje a háborút.

A Piave melletti események a Reichsratban.

Budapest, július 15. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Friedmann képviselő a Reichsrat holnapi ülésén sürgős interpellációt intéz a miniszterelnökhöz a Piave melletti események tárgyában. Az interpellációt más katonai természetű ügyekkel együtt a Reichsrat zárt ülésben fogja tárgyalni.

Az oroszok követelik a Murman-part kiűritését.

Az orosz hivatalos távirati ügynökség jelenti: A külügyi hivatal népbiztosa az angolok moszkvai képviselőjének jegyzékét nyújtott át, melyben az orosz kormány a Murman-parton legutóbb kihajózott angol különítmény haladéktalan eltávozását követeli. A külügyi hivatal egyszersmind tiltakozik az ellen, hogy a Murman-parton angol hadihajók tartózkodjanak.

Báró Conrád felmentése.

Személyi változások az olasz fronton.

Budapest, június 15. (Saját tudósítónktól.) Bécsből kitűnő forrásból jelentik: A király báró Conrád, a vezérkar volt főnökét, a tiroli front parancsnokságától felmentette, neki ez alkalomból a grófi méltóságot adományozta, egyben Dankl tábornok helyébe testőrsége parancsnokává nevezte ki.

Conrad helyébe Öfelsége a tiroli front parancsnokává József főherceget nevezte ki.

Buchanan Oroszországban.

Budapest, július 15. (Saját tudósítónktól.) Pétervári jelentés szerint Buchanan angol nagykövetet a legközelebbi napokra Vologdába várják.

Új angol csapatok a Murman-parton.

Budapest, július 15. (Saját tudósítónktól.) A Reuter ügynökség arról értesül, hogy az antant csapatok védeni fogják a Murman-partot. Angliából újabb csapatok fognak menni a Jeges-tenger felé.

Évzáróünnepély a hadapródiskolában

Vasárnap délután nagyszámu előkelő közönség jelenlétében tartotta meg nagyszabású évzáró ünnepélyét a nagyváradai honvéd hadapródiskola. Az ünnepély fényesen igazolta a kiváló katonai tanintézet jó hírnevét és azt az igazi magyar szellemet, amelyben a növendékeket nevelik s azt a legmesszebbmenő gondosságot, amellyel a növendékek testi és szellemi kiképzését az intézet derék parancsnoksága és tanári kara az intézetet vezetik.

Megjelentek a pompás ünnepélyen Salomon Ernő altábornagy a tiszttal, Malatinszky Lajos főispán, dr. Radu Demeter gör. kath. püspök, Rimler Károly polgármester, Csaponyi Ignác kanonok, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, előkelő hölgy- és férfiközönség.

Az intézet kertjében diszes lombosított volt felállítva, emelvényel, amellyel szemben hosszú széksorokban a közönség foglalt helyet.

A vendégeket a tiszttal élén Adorján ezredes, iskolaparancsnok fogadta.

Öt órakor a honvédszenekar nyitányával, a költő és paraszt zenedarab pompás előadásával vette kezdetét az ünnepély; majd Kotzmann László III. éves növendék jelent meg az emelvényen s rövid előszóban üdvözölte a vendégeket s méltatta az évzáró ünnepélyt.

Megkapóan szép és festői volt a csoportonként különféle dreszben öltözött 350 daliás ifju pompás felvonulása és a hajszál pontos szabadszabakorlata, melyet a közönség többször megtapsolt.

Marton Albert III. éves növendék szavalta el azután Sik Sándor „Kuruc tábori dal” című remek, hazafias költeményét igen szépen, amelyet a közönség élénk tapsokkal jutalmazott.

Az utolsó éves növendékek fehér-fekete dressbe öltözött csapata ezután kitűnően sikerült iskolavivást mutatott be, Orbán vivőmester vezetése mellett. A közönség zajos tapsa egyaránt szólott a kitűnő mesternek és a derék tanítványoknak.

Az ünnepély műsorának egyik legkiemelkedőbb pontja következett a vivás után. Az orosz fogságban elhalt kiváló ifju magyar költő: Gyóni Gézáról és életéről emlékezett meg, gondosan összeállított szabad előadásban Hoffmann Elemér III. éves növendék. Megkapóan vázolta a messze idegenben a honfi bánat által testben, lélekben megtört ifju költő életét. Kapcsolatosan Kővér József és Istvánfy András III. éves növendékek b. e. Gyóni Gézának az orosz fogságban írt két remek költeményét szavalták el igen szép előadásban.

Igen ügyes földszinti torna következett ezután, szebbnél-szebb részletekkel.

Pár perc múlva szertornagykorlatokat mutattak be a növendékek. Valóságos tornaverseny képét mutatta a tágas torna tér. — Precíz pontossággal megkapóan jól sikerült tornát mutattak be a nyújtókon, a karfákon, különféle magas és távugrásban, halálugrásban. A közönség nem győzött eleget tapsolni a bátor és kitűnően képzett ifjaknak.

Lélekemelően szép volt a növendékek ének és zenekarának előadása. Huber Károly „Magyar király indulóját” adták elő remek összetanulással, nagy precizitással. A közönség nagy figyelemmel hallgatta az előadást, melynek végén frenetikus taps hangzott fel a közönség részéről.

A hulló esőcseppek itt kissé megzavarták az ünnepélyt, de szerencsére alig pár

percig szemetelt az eső, ami a közönséget nem riasztotta el.

A növendékek zenekara néhány kiváló zenedarabot adott még elő, nagy tetszés mellett.

A magyar Hymnuszt a honvédszenekar kísérete mellett az összes növendékek énekeltek, amelyet a közönség fennállva és klaplevéve hallgatott meg.

Végül megkapó szép volt a növendékek által bemutatott nagy gula és az elvonulás s ezzel a szép ünnepély véget ért.

Böszörményi Árpád honvédszázados hazaérkezett.

A poseni lókereskedő. — Büntetőlágérbén. — Magyar Irodalom nélkül. — Könnyítések. — Orosz katonák a mi pénzünkön. — Elloptak mindent. — A japán Advertiser. — Színészek. — Cigányok tisztékéből. — Hajónk tüzben.

Böszörményi Árpád honvédszázados, Böszörményi Géza nagyváradai ismert ügyvéd fia, két évi fogság után Oroszországból hazatért. Böszörményi Árpád, akinek a mellét sok kitüntetés, közte a német vaskezeszt díszíti, a következőket mondta tudósítónknak:

— Oroszországból kicserélés útján nem lehet eljönni, csak civil ruhában, szökés útján, hamis igazolványokkal, kitéve annak, hogy ha felismerik az embert, felakasztják. Igazolványt lehet szerezni 2—300 rubelért. En magam mint poseni lókereskedő jöttem el feleségemmel, gyermekeimmel, az igazolványom hamis volt, pedig hitelesen igazolta, hogy Orenburgban voltam, vásárolt volt a feleség, s vásárolt a leánygyermek, ezek csak azért jöttek, mert erre felé valók voltak. Kötezt is csináltam 200 lóra, pénzt azonban nem vettem fel, most is kereshetik a lóvakat.

Oroszországban minden náció szabadon élt és mozgott: a horvát, cseh, tót, oláh, csak a magyar, osztrák-német és birodalmi német volt fogolytáborban, ezenkívül a csehek közül pár jellemes ember. A szabadság abban állt, hogy nem lágérbén éltek, kerestet vállalhattak s beléphettek a hadseregbe. A magyar és német mind Szibériában volt büntetőlágérbén.

Én a krasznajarszki táborban voltam Chabarovszk mellett, itt csak osztrák német, birodalmi német és magyar volt, más nem. Az élet kritikán aluli volt, ujságokat becsémpeszték hozzánk, — a Vörös Kereszt útján könyveket is kaptunk, de magyar könyveket nem engedtek át, csak francia, angol és német könyveket a magyar irodalom ott megszünt. Kiselejtezt német könyveket küldtek, amiket senki se olvasott.

Mikor Valecky gárdistát elkergették, a helyzet megkönnyebbült. A volt varsói ügyvéd a legnagyobb gazemberek egyike volt, utóda Pavlovszky könnyített a helyzeten: becsületszóra szabadon járhattunk, örkisérettel egyik házból a másikba mehettünk 2 től 5 ig, fűrdhettünk hetenként kétszer az Uszuri-ban, az Amur mellékfolyójában, ha valaki beteg lett, elmehetett orvoshoz, eddig ez se volt szabad Chabarovszkban, a beteg elpusztulhatott segítség nélkül.

Az élet kritikán aluli volt, fizettünk kenyérrel együtt 50 rubelt az étkezésért s fizetésünk lett volna 50 rubel, de ezzel is adósok maradtak, sőt az orosz legénységet a mi tisztjeink számára érkezett pénzből izették s így a deposit pénz is elveszett. Megesett, hogy öt orosz bank Chabarovszkban, amely kezelte a Magyarországból és Ausztriából érkezett pénzeket, egyszerűen bezárt, s így elveszett minden pénzünk. A részünkre küldött csomagok is mind elvesztek, kivéve egyet-egyet, a melyet mutatoba bekézbcsitettek. Ruha, fehérnemű minden elveszett, nem, elvették.

Egy angolul szerkesztett japán lapból, a Japan Advertiserből, amelyet a svéd követsegédtől kaptunk, tájékozódhattunk az események felől. Az a benyomásom, hogy ez a lap ántántellenes.

Tiensinből Hanneken birodalmi német grófnőtől titkos irással támogatást kapott a legénység, s minden eseményt közölt velünk, pedig semmi köze se volt hozzánk ennek az áldott jó asszonynak s a mi kormányunktól se kapott támogatást.

Szüleimtől tudtam mindig valamit, de november óta senki se kapott levelet se onnan nem jöhetett. Amint a felbomlás megkezdődött, minden kormányzóságnak más és más pénze lett, amelyet a másik nem fogadott el, úgy szintén a rendeleteket sem, Chabarovszky Bocskerevót s ez viszont őt negligálta. A kínaiak összeszedték az ezüst pénzeket, egy egy kopekes ezüstért annyi árut adtak, mint egy rubeles (100 kopekás) cári pénzért s kivitték az összes ezüstpénzeket. Kerenszki 500 rubeles pénze annyit ért, mint a cári 100 rubeles pénz s nem is kellett.

Tisztékéből magyar színészek lettek s előadták Molnár Ferenc „Ördög”-ét, „Doktor ur”-át, Gábor „Ciklámen”-jét, a szöveget leirtuk emlékezetből, a nőket is tiszték játszották oly hűséggel, hogy az ellenőrzéssel megbízott orosz tiszt megvizsgáltatta őket, hogy valóban férfiak e? A chabarovszki városi színházban adták elő a Gésák-át zsufolt házak előtt és a Csárdáskirálynőt, amelyet Komor Izidor, Komor Gyula vigszínházi titkár testvére küldött Sanghaiból. A fő nő szerepet egy osztrák-német színész játszotta,

aki azelőtt sose beszélt magyarul s az egész szerepet kifogástalan magyarsággal játszotta és énekelte. A Gésák 78 előadást ért el a chabarovszki városi színházban. Volt a tiszteknek cigányzenekaruk, mert ha éhen nem akartak halni, valamihez hozzá kellett fogni, hát zenekart alakítottak.

Mikor hazafelé jöttem, Sisdramnál a hajónk nagy harc közepébe került, össze is lötték a hajót, 2 leány s egy osztrák tiszt meghalt, a másik hajót gránátokkal elsüllyesztették, a menekülőket a vörös gárdisták legéppuskázták. Azt hitték, hogy németek menekülnek a hajón.

A Szigligeti-Színház, a Nagyváradai Napló és a Friss Ujság.

Erdélyi Miklós, a Szigligeti-Színház igazgatója felkért bennünket, közöljük a következő levelet, melyet ő a Nagyváradai Napló főszerkesztőjéhez intézett:

Tekintetes

Fehér Dezső urnak

A „Nagyváradai Napló” főszerkesztőjének Nagyvárad.

A „Nagyváradai Napló” július 14-iki számában ellenem súlyos és igaztalan támadás jelent meg.

Egész színigazgatói működésem alatt állottam és elviseltem az objektív kritikát. A közönség, a színügyi bizottság és a sajtó bíráló tevékenysége elől nem tértem ki soha, sőt igyekeztem abból mindig okulást meríteni.

A „Nagyváradai Napló” említett cikke azonban nem tárgyilagos kritika, hanem tendenciózus üzleti ütés akar lenni.

Mióta az Önök Központi Ujság és Jegyirodája megnyílt, a Jegyiroda több ízben kísérletet tett az iránt, hogy nagyobb számú bérletjegyeket bocsássak üzleti célból az Önök rendelkezésére.

A színházi helyek csekély számánál fogva ezt a kívánságot nem teljesíthetem.

De nem tehettem ezt meg azért sem, mert ebből a közönségre hárulnának kellemtelen következmények.

Indokot szolgáltat nekem ennek a megállapítására az, hogy a Központi Hirlapiroda a napokban 3 zsölyét 12 koronáért vett a színházi pénztárnál és azt 20 koronáért adta el.

Ez a színházi jegyárak meg nem engedhető megdrágítására vezet.

Nem tévedek — gondolom — amikor azt hiszem, hogy a „Nagyváradai Napló” cikke és az elmondottak között összefüggést kell keresnem. Annál inkább, mert ugyanez a támadás jelent meg az Önök közös Jegyirodájában egyesült „Nagyváradai Friss Ujságban” is.

Mivel én becsülettel és fáradtságos munkával teljesítem kötelességemet, nincs okom félni attól, hogy üzleti érdekből esetleg szervezett támadás induljon meg ellenem.

Sőt ennek utjába állani sem akarok, mert bizom abban, hogy a közönség felismeri az ilyen attak rugóját és igazságérzete mellett fog állani.

A magam részéről tehát levonom az első lépés konzekvenciáját, amikor értesítem, hogy a Nagyváradai Naplóval eddig fennálló összeköttetésünket megszakítom és elállok attól, hogy a színház közleményeit ezentúl a Nagyváradai Napló hasábjain közlőgyem és a színházban az Önök által eddig elfoglalt helyeket rendelkezésükre bocsássam.

A hirlapi támadással bizonyára Önök is a szívélyes viszony abbahagyását óhajtották bejelenteni és én ez elől kitérni nem akarok.

Tisztelettel

Erdélyi Miklós

a Szigligeti-Színház igazgatója.

Erdélyi Miklós kijelentette, hogy hasonló tartalmu levelet intézett a Nagyváradai Friss Ujsághoz is.

A gyümölcs és főzelék hivatalos ára.

Tudatom a város közönségével, hogy a zöldség és gyümölcs forgalmi intéző bizottság 88—1918 I. b. számú hirdetménye folytán a zöldség, főzelék és gyümölcs terményekért 1918. évi július hó 16-tól július 31-ig illetőleg a termelők által 1918. évi július 14-től 29-ig követelhető legmagasabb árakat a következőkben állapítom meg:

A termék neve:	Ára 100 kg.-ként korona	Ára kg.-ként fillér.
Májusi répa letisztítva	50	65 80
Kelkáposzta és fodros kel suly szerint	60	88 112
Karaláb, letisztítva, csak a középső szivvelvelekkel	60	88 112
Korai nyári káposzta	80	110 138
Sárgarépa, petrezselyem pasztikák levéllel suly szerint 1 kötegb. 5—10 darab legalább 25 deka		32
Zöldhagyma felényire vágott szárral, suly szerint	70	98 120
Vöröshagyma (szár nélkül)	90	117 148
A vöröshagyma nagykereskedői árában a zsák ára nincs benne a zsák önköltségi ára a nagykereskedői árhoz hozzászámítható.		
Zöld fokhagyma felényire vágott szárral, suly szerint	180	220 256
Érett fokhagyma	200	256 300
		1 drb 14
Nagy, barna, nyári fehér, sör és fekete retek, nagyság szerint 100 drb.	6-10	8 12 1d. 10-14
Fejessaláta 100 fej	8	12 1 f. 16
Kötöző és fodros (cukor) saláta, suly sze.	40	56 70
Torma	170	210 150
Laboda és sóska	40	66 80
Zöldborsó:		
a) hüvelyes	110	154 134
b) hüvely nélküli szemes zöldborsó		360
		1 liter 220
Zöldbab, vajbab, viaszbab	160	206 240
Főzőtök	50	70 86
		gyalulva 150
Ugorka	70	96 116
Paradicsom	120	170 200

Cseresznye a) lágy	150	210	250
b) ropogós és befőzni való nagyszemű	240	310	350
Meggy: a) kisszemű, közönséges	140	190	220
b) nagyszemű, spanyol	240	310	350
Kajszinbarack (sárgabarack, I. rendű)	180	240	280
Kajszinbarack (sárgabarack) II. rendű	120	170	134
Nyári (vörös) szilva	70	110	134
Ringlo	150	210	250
Őszibarack: különleges, nemesfajta, kiváló nagyok, hibátlan, változatott példányok	400	505	600
I. rendű	240	320	380
II. rendű	140	200	240
Köszméte (egres)	100	150	180
Ribiszke	180	240	280
Szamóca, földieper, erdei és kerti	240	320	360
Málna (erdei és kerti)	240	320	360
Nyári alma: rétesbevaló	150	210	250
„ közönséges	120	170	200
Nyárikörte I. rendű	200	260	300
„ II. rendű	160	210	250
Dió (zsák nélkül) a) vidéken	350	440	520
b) Budapesten		460	550
Dióbél (tisztasuly)	1500	1650	1770

Lukács Ödön,
polgármesterhelyettes.

..HIREK

* Dr Kiss Géza egyetemi rektor. A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter dr Kiss Géza ny. r. tanárnak a debreceni tudományegyetem rektorává történt megválasztását jóváhagyólag tudomásul vette és tisztségében megerősítette.

* Valótlan hír a királyné fivéreinek auto-balesetéről. Budapesti tudósítónk jelenti: Tegnap óta bécsi jelentések alapján hírek keltek szárnyra a királyné két fivérének, a két páрмаi hercegnek állítólagos auto-balesetéről. Illetékes helyen ezeket a híreket megcáfolják azzal, hogy mind a két herceg teljesen jól érzi magát. E híresztelések valószínűen onnan erednek, hogy egyik herceg automobilja egy osztrák helyiségben elütött egy gyereket, aki sérülésébe belehalt. A Presse esti lapjának megállapítása szerint a hír keletkezésére ez a szerencsétlenség szolgáltatott okot.

* Lesz-e rendőrkapitány- és fogalmazó-választás? Nagyvárad városánál megüresedett egy rendőrkapitányi és egy fogalmazói állás. A város törvényhatósági bizottsága a megüresedett két állásra elrendelte a pályázat kiírását akként, hogy a választások az augusztusi közgyűlésen ejtessenek meg. A választás azonban valószínűleg ezuttal elmarad s így a pályázatot sem írják ki. — Ugyanis a belügyminisztertől leirat érkezett, amely szerint, tekintettel a rendőrség közeli államosítására, a rendőrségnél semmiféle új állások nem rendszerezhetők, sem a megüresedett állások nem tölthetők be s így választások sem eszközölhetők. Különbösen a leirattal a ma, kedden tartandó tanácsülés foglalkozik és határoz a pályázat kiírása felett.

* **A középiskolai tankerületek új beosztása.** A fenti címmel hozza a hivatalos lap legutóbbi száma a vallás- és közoktatásügyi miniszterium rendeletét a főigazgatóságok kerületeinek új beosztásáról, melyet a király jóváhagyott. Az új tankerületi beosztás 1918 augusztus 1 év lép életbe. Legutóbb már ismertettük a nagyvárad tankerület új beosztását. A rendelet szerint a nagyvárad tankerülethez fog tartozni az aradi állami felső leányiskola és leánygimnázium és a békéscsabai állami felső leányiskola és kereskedelmi iskola. A fű középiskolák közül a következők tartoznak a nagyvárad tankerülethez: a nagyszalontai, szentesi és aradi állami gimnáziumok, a belényesi gör. kath. főgimnázium, a gyulai, nagyvárad és szilágysomlyai kath. főgimnáziumok, az aradi és nagyvárad állami főreáliskolák, a békési, hódmezővásárhelyi, zilahi ref. főgimnáziumok és a békéscsabai és szarvasi ág. hitv. ev. főgimnáziumok.

* **Miniszteri értekezlet a faárakról.** A földmivelésügyi miniszteriumban szombat délután fontos tanácskozás volt a faárak megállapításáról. A javaslatba hozott új hivatalos árak valamivel alacsonyabbak, mint a forgalomban érvényesülő spekulációs árak, azonban van köztük kormánytámogatással még száz percentes emelés is. A kormány a tanácskozás eredménye alapján egyelőre csak a tűzifa és a legfontosabb épületfák árát fogja maximálni. A tűzifa maximális ára hirtelen 900-950 korona lesz a feladó állomáson. Tavaly Budapesten 650 korona volt a tűzifa hivatalos ára. Az emelés a szállítási költség hozzászámításával tehát közel 60 százalék lesz.

* **Jönnek a husjegyek.** A husellátás és kiszolgáltatás nagy gondot okoz Lukács Ödön főjegyzőnek. Nemcsak a készlet biztosítása miatt, de azért is, hogy megakarja találni a módját annak, hogy a sertéshus kiszolgáltatásánál, amely most teljesen a városra hárul, elkerülhető legyen a mostani ácsorgás és tolongás. Erre nézve már meg is van Lukács főjegyzőnek a terve, amellyel elérhető lenne az, hogy legalább egyszer egy héten mindenki hozzájuthasson a részére megállapított hushoz. A közeljövőben már behozza a husjegyeket, még pedig olyan beosztással, hogy minden husjegyen lesznek törzsszelvények, amelyek alapján elsősorban adják ki hetenkint a húst, a családtagok számának megfelelően. A pótejgyekre csak akkor adnak ki húst, ha a törzsszelvényvel már senki nem jelentkezik. A húst a hét bizonyos napjain adják ki s mindig azok részére először, akik még törzsszelvényüket nem váltották be. A husjegyek mellett is lesz tolongás, de nem történik meg az, hogy egy-egy család két-három helyen is és minden husnapon elhalássa a húst a kevésbé élelmes és kevésbé tolakodó elől. A hus helyes elosztása pedig a fő.

* **Gabonakévék szállításának engedélyezése.** Tudomására hozom az érdekelteknek, hogy a vámokon keresztül a város belterületére, vagy egyik szérúról a másikra szalmás kérébe kötött vagy szabad állapotban levő gabona a csak tőlem előzetesen kikért és írásban kiadott engedély alapján történhetik. Az engedély megadása iránti kérelmek Szentlélek Kálmán városi tb. aljegyzőnél, közlélmzési ügyosztály, Teleky u. 3. terjesztendő elől. Nagyvárad, 1918. évi július 12-én. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

ius 12-én. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* **Signum laudis.** A király megparancsolta, hogy Gross Sándor 37. gy. e. belitart. hadnagynak a legfelsőbb dicséret elismerés a kardok egyidejű adományozása mellett tudtul adassék.

* **Bartha Béla a bünyügyi osztály vezetője.** Bartha Béla rendőrkapitány, aki eddig katonai szolgálatot teljesített s legutóbb a nagyvárad katonai rendőrség vezetője volt, a katonai szolgálat alól felmentetvén, tegnap jelentkezett Rimler Károly polgármesternél szolgálatvételre. Éppen a legjobb időben jött, mivel Jánossy Gyula főkapitányhelyettes, aki már évek óta a legnehezebb körülmények között, nagy odaadással vezeti a rendőrség bünyügyi osztályát, az orvosi vizsgálat szerint megbeiegedett a terhes és lelket, testet fárasztó munkába és feltétlen pihennie kell. — Jánossy Gyula tehát több heti szabadságra megy s Bartha Béla veszi át a bünyügyi osztály vezetését.

* **Zeke Ferenc irodatiszt tb. irodagazgató 30 éves városi szolgálata.** Zeke Ferencet 1888. évi július hó 15-én nevezte ki néh. Sal Ferenc akkori polgármester a közigazgatási irodába napidíjas irnoknak. Ezen 3 évtized alatt a tanács iktatóban, a számvéviségnél és a rendőrségnél teljesített szolgálatot. A háboru alatt különböző katonai irodákban, hadtápnál és fogolytáborban mint számvívó őrmester felebbvalói teljes megelégedésére működött. Ez év május havában a város kérésére a miniszter, 26 hónapi katonai szolgálat után, felmentette. Jelenleg mint irodatiszt a polgármesteri hivatal elnöki irodájában iktató és kiadó irodatiszti teendőket végez, közmegeledésre. Szerény, szorgalmas és becsületes tisztviselője a városnak. Harminc éves szolgálata alkalmából felhívjuk rá az illetékes körök figyelmét.

* **Női munkaerőt keres a közlélmzési ügyosztály.** A városi közlélmzési ügyosztály egy a könyvelésben, gépírásban és esetleg gyorsírásban jártas női munkaerőt alkalmazni óhaj. Akik az állást elnyerni óhajtják, azok írásbeli ajánlatukat a közlélmzési ügyosztályhoz (Teleky u. 3.) címezve adják be. Nagyvárad 1918 július 13-án. Lukács Ödön polgármesterhelyettes.

* **Mérték utáni cipők készítésének ára a rendelő által hozott anyagból.** A kereskedelmi miniszter a maximális cipőárakat anyaggal együtt állapította meg. Mindgyakrabban fordul azonban hozzám a közönség azon kérdéssel, hogy mily fix árakat kell fizetni a cipőkészítésért, ha az anyagot a megrendelő adja? Felvilágosítás gyanánt közlöm, hogy egyes iparosok anyag nélkül, illetve ha a vállalkozó iparos csak az u. n. apró kellékeket: csinirt, szeget, cernát, fonalat, kapsot, huzót és szeget szolgáltatja, a következő árak mellett vállalnak mérték utáni cipők készítését: 1. Varrott magas-szárú férficipőt 100 koronáért, 2. varrott fél férficipőt 95 koronáért, 3. varrott magas-szárú női cipőt 95 koronáért, 4. varrott fél női cipőt 90 koronáért, 5. szeges magas-szárú férfi vagy női cipőt 85 koronáért, 6. szeges fél férfi vagy női cipőt 80 koronáért. Az ezekből megállapított árakból egyes iparosok tisztviselőiknek és rendes megrendelőiknek 5-10-15 százalék kedvezményt is nyújtanak. Ezen iparosok címét a megrendelő közönség az élelmzési ügyosztálynál tudakolhatja meg. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* **Szökött katonák kivégzése Szabadkán.** Budapestről jelentik: Kompár Mihály 6. honvéd gyalogezredbeli tizedest és Nagy Béla 6. honvéd gyalogezredbeli közlegényt, amiért csapattestüktől négy ízben megszöktek a rögtönítelő bíróság halálra ítélte. Az ítéletet tegnap hajtották végre Szabadkán, az ezred állomás helyén.

* **A püspökfürdői hangverseny.** S Jung Margit zongoraművésznő, Kislaki I. Ilonka operaénekesnő és Schlezák Elemér hegedűművész f. hó 18-án, csütörtökön tartják nagyszabású hangversenyüket a Püspökfürdőben. A művészek valóban gazdag műsorral fognak a fürdő közönségének élvezetes estélyt szervezni. — A hangversenyt hirdető falragaszok szerint Chopin, Liszt, Gavari, Rachmaninoff, Reger, Mendelsóhn, Wéber, Hubay, Dall'Aqua és művészeink saját szerzeményeikkel fognak szerepelni. A hangverseny iránt nemcsak a fürdőben, hanem a városban is igen nagy az érdeklődés.

* **Értesítés.** Értesítem a tisztelt szülöket és növendékeimet, hogy a zongora- és énektanítást újból megkezdem. Előkészítek az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt ellehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel Lamprecht Mici, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles ének- és okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianinó eladó.

Legujabb füzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona gyógyszerár mellett)
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

Színház.

Kapuzárás után.

A kóristák jutalomjátékával véget ért a színház negyedik háborus évadja. Egy évet lezártunk, készülődünk a következőre.

Az elmúlt évből egy, azelőtt szokatlan jelenség marad emlékezetes: a közönségnek eddig még nem is sejtett lelkesedése a színház iránt. Talán kivétel nélkül minden este zsufolásig megtelt a színház. A pénzbőség érezhetővé vált a színház látogatottságán is és ez a körülmény a jövőre nézve annyira biztató, hogy különösen a felemelt helyárak folytán fokozott művészi színvonalu programmal is lehet előállni.

Sajnos, ez a pénzbőség nem annál a társadalmi osztálynál jelentkezett, mely intelligenciájánál fogva egy magas színvonalu művészi program átértésére képes. Viszont azonban fennforog annak a lehetősége, hogy kevésbé kulturált elemek éppen a színház utján jussanak szellemi nivójuk emeléséhez.

Az elmúlt évadban a Szigligeti színház ennek a feladatának megfelelt. Műsora általában kielégítette a várakozást, különösen ha a háborus körülményeket figyelembe vesszük. Ne felejtjük mindennek előtt, hogy a legujabb francia irodalom termékeitől négy év óta el vagyunk zárva, a régi irodalmi termékekre és a saját szinpadai termésünkre va-

gyünk utalva. Bizonyos korlátokat szabott a színpad elé a háborus drágaság is. A ruha-uzsorát talán senki sem érzi jobban, mint a színész és színésznő. Könnyű a fővárosi színpadi csillagoknak soha nem látott fényűzéssel kápráztatni a közönséget ma is: ott egy darabot százas, kétszázas sorozatos előadásokban adnak, könnyű tehát az erősen felemeit helyárok révén különben is nagy jövedelmű előadásokra egy két szerephez ragyogó öltözékeket csináltatni. Mit csináljon azonban a szegény vidéki színész vagy különösen színésznő, kinek most is egy darabnál legfeljebb 10-12 előadásra lehet számítani, ellenben hatvan-nyolcvan darabra kell ruhatárát készen tartania? Nagyváradon ehhez még egy speciális bsj járul: a színház kicsisége. Minden este legalább kétannyi ember lehetne ma a színházban, mint amennyi befér. Megdrágultak az egyéb kellékek is, úgy hogy igazán csak a legnagyobb körültekintéssel lehetett a színdarabokat olyan kifogástalan kiállításban előadni, mint aminőt az elmúlt évben tapasztaltunk. Természetes dolog, hogy ilyen körülmények közt egyelőre egyes darabok színrehozatalától is el kellett tekinteni, amelyeket pedig a társulat igen szívesen előadott volna. Voltak esetek, hogy ilyen technikai okok miatt már betanult darabot kellett félretenni. A felemelt helyárok ezen a hiányon mindenesetre segíteni fognak.

A műsor ennek dacára elég változatos volt. Klasszikus előadásoknak is jutott hely a háborus színpadi termésből általában a javát kaptuk. Annyi selejtes dolgot produkált Budapest, hogy igazán művészet jó újdonságokat is találni. Az előadások színvonala általában igen kielégítő volt, sokszor kellett följegyeznünk azt, hogy az előadások színvonala a darab irodalmi nivóját messze felül haladta. Általánosságban a legtöbb jó előadás Erdélyi Miklós mesteri rendező kezét éreztük. A vidéki szintársulatok között talán egy sincs, mely olyan fegyelmezett és biztos előadásokat produkált volna, mint a nagyvárad.

Az elmúlt évad sikereiből nyugodtan következtetünk arra, hogy a jövőben anyagilag szilárdabb alapon a Szigligeti színház még fokozottabb sikerrel fogja betölteni hivatását. Garancia erre a társulat megmaradó gárdájának ismert művészi színvonala, melyhez kiegészítésül csak jó erők csatlakoztak, garancia Erdélyi Miklós izlése és szerencsés szervező tehetsége is. A nagyvárad társulat kiválóságát nemcsak az itteni közönség, hanem elismerik azok is, kiknek alkalmuk volt más vidéki társulatokkal az ittenit összehasonlítani. Bucsuzunk az elmúlt évadtól abban a tudatban, hogy művészeink megtették, amit tőlük vártunk és a legszebb reményekkel tekintünk a jövőbe.

Zsigmondy Anna bucsuja. Vasárnap este zsufolt ház előtt, a közönség folyton megújuló tapsai közt vett bucsut a színházról Zsigmondy Anna, a nagyvárad közönség becézett kedvence. Ez a hét a bucsuzások hete volt, de míg a többiek csak Nagyváradnak intettek bucsut, Zsigmondy Anna a színpadtól bucsuzott el. Nem akarjuk hinni, hogy ez a bucsuzás végleges. Zsigmondy Anna kedves, bájos egyénisége, kiváló művészi kvalitásai Nagyváradon annyi feledhetetlen

sikert jelentettek, hogy eibucsuzásába a nagyvárad közönség nem fog belenyugodni. Lili szerepében lépett fel utoljára, ebben az örökké ifjú szerepben, aki pedig ebben a szerepben olyan nagy sikerrel lép fel, az nem bucsuzhatik, annak még sok mondani, helyesebben énekelni-alója van a világot jelentő deszkákról. Ennek a meggyőződésnek adott kifejezést a nagyvárad közönség is, mely vasárnap este elhalmozta Zsigmondy Annát virággal, emléktárgyakkal, a szeretetnek minden jelével.

VIGADÓ mozgó-színház	MA
	Jobb erkölcsöket. Vigjáték.
Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek.	

APOLLÓ mozgó-színház	MA
	A szívek lovagja. Psilanderrel.
Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek.	

Főszervező: **Dr. KRÖGER ALADÁR.** Felelős szervező: **Dr. PAPP KÁROLY.**
Kiadótulajdonos: **Szent László-nyomda P. I.**

Arlejtési hirdetmény.

A Tüzifa Fogyasztási Részvénytársaság nagyvárad cég ezennel árlejtést hirdet a cseszvári erdővágásban lévő és tulajdonát képező 4-5000 méter 150 X 150 cm. méretű bükkhasáb és részben dorong tűzifájának nevezett erdővágásból a nánhegyesi nyílt rakodó területre való beszállítására.

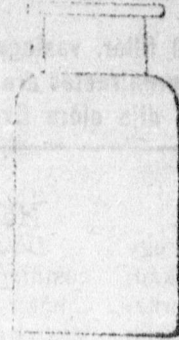
A fa a rakodótól 5 kilométer távolságra van, amely 4 kilométerből 1 kilométer erdei út, 3 kilométer műút. A famennyiség január hó 30 ig szállítandó be.

Ajánlatok folyó hó 20-án déli 12 óráig a Tüzifa Fogyasztási Részvénytársaság Nagyvárad, Nagypiac-tér Ullmann palota címzendők.

Nagyvárad, 1918 július hó 15.

A Tüzifa Fogyasztási Részvénytársaság.

HETI ÁRJEGYZÉK:

- Porcellán mozsár ütővel 12.-
- Majolika gyümölcsállvány 6 tányórral . . . 15.-
- Majolika tálca fogóval 8.-
- Majolika cukortartó díszes 8.-
- Majolika gyümölcskészlet 8.-
- Vizes készlet csiszolt üvegből 12.-
- Boros 12.-
- Likör 12.-
- Befőttes készlet kristály fehér 12.-
- Gyümölcs készlet kristály üvegből 12.-
- Majolika fali sőtartó színes 8.-
- Majolika vizeskanecó színes 10.-
- Kenyérfosár színes üveggel 10.-
- Chinaezüst cukortartó 10.-
- Chinaezüst gyümölcsállvány 10.-
- Majolika virágváza színes 5.-
- Majolika virágazék 5.-
- Majolika díszfigura 5.-
- Porcellán főzőlábas 5.-
- Porcellán főzőfazék 5.-
- Teáskészlet színes aranyozással 50.-
- Kávéskészlet színes aranyozással 50.-
- Fekétkészlet színes aranyozással 50.-
- Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással 150.-
- Hideg felvágottas készlet sz. aranyozással 40.-
- Mosdókészlet színes finom díszítéssel . . . 50.-
- Falútkör színes aranyozott kerettel 80.-
- Asztali-lámpa teljesen felszerelve 25.-
- Függő-lámpa teljesen felszerelve 80.-
- Teáspohár chinaezüst foglalalban 8.-
- Teáscésze színes finom aranyozással 4.-
- Kávéscésze 4.-
- Köpcésze 5.-
- Főzőlábas barna tűzálló füllel 5.-

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!

KOMLUS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és díszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

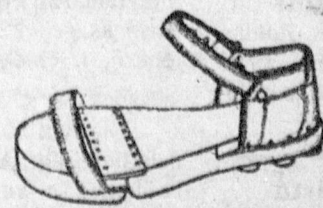
Telefonszám 372.

Fatalpu cipő- és szandálgyár Haas Lipót Linoleum-áruháza Nagyvárad, Rákóczi-ut 5.

Eladás nagyban és kicsinyben a következő áron:

Bőrfelsőrészből és fatalppal:
Nagyság: 26/30, 31/35, 36/40, 41/46
Korona: 26-30, 30-50, 35-40, 39-70

FA-SZANDÁLOK:

Nagyság: 23/27, 28/31, 31/34, 36/40, 41/46
Korona: 5-50, 6-30, 7-10, 7-80, 8-60
Szandálokra jegyrendszer nem vonatkozik

Gyárak, bányák, gyermekotthonok és fogolytáborok engedélyben részesülnek. Viszonteladókát engross árban szolgálunk ki.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Eladó

egy virágállvány, egy jókarban levő fürdőkád, egy asztal-spór. Cukorka-árusításhoz egy idősebb asszony kerestetik. Pál-utca 1. szám.

Főzőtököt

maximális áron Tisztviselők fogyasztási szövetkezetében Rákóczi-ut 6, mindenki kaphat.

Fényképészeti

lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Keresünk azonnali belépésre felsőkereskedelmi iskolát végzett gyakornokot. Jelentkezni lehet a Nagyvárad Kezkereskedelmi és Forgalmi-banknál Rimanóczy-utca 6. szám alatt.

Ne dobja ki pénzét új ruhákért, mert a kitűnően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Bérbeadó

Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) kocsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagyváradai cégnél nyerhető.

Jó bizonyítványokkal rendelkező megbízható egyén hivatalos zolgái minőségben állandó alkalmazást nyer az Egyesült Bank és Takarékpénztárnál, Bémer-tér 4.

Butorozott

szobák kiadók Zöldfa-épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

Poloskairtó

Noksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Ára 2-40 K, nagy üveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Nőiszabóság

— Divatterem. Elegáns costümök, estélyi és utcai ruhák, aljak, blouzok legszebb kivitelben méret után készülnek. Átalakítások is elfogadtatnak. Tisztviselő családoknak kedvezmény. Czillér Imre áruházában. c

Ruhafesték

valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Vizronteladók árendményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Pemete

és hársfamézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tavaszi

szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krem. Ára 5 kor. és szappan Víóra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Tyukszemirtó

három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Ór

lakással és jó fizetéssel felvétetik a Fekete sas részvénytársaságnál. Jelentkezni csak délután 3—5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, I. emelet.

Kiadó

üzlethelyiség. A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r. t.” irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

Szépségápolási műterem

Bémer-tér 3., emelet

ahol minden szépséghiba szakszerűen kezeltetik. Piperecikkeit vidékre is utasítással küldöm.

STERNBERG HELEN
kozmetikusnő.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Elektrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-szálas Tungstram-égők, villanyvasalók állandóan raktáron. ::

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

LEGF. BUZACSIRIZ,

folyékony „ARGÓS” csiriz, faszeg, mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALPVEDŐK stb. Legf. CSONTENYV

kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz.

Vidékiek kérjenek árajánlatot

Beraktározás.

Áruk, butorok, termények stb. hosszabb vagy rövidebb időre való beraktározására megfelelő helyiségek, ezeken kívül boros- és szárazpincék, istállók, kocsiszemek is állanak rendelkezésre. A beraktározott árukat tűz- és betörés ellen biztosítjuk. Közlelbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa R.-T.
beraktározási osztálya.

Iroda Sas-passage 22. sz. lépcső.

TELEFONSZÁM: 14-00.

GÉPMUNKÁS

felvétetik

a Szent László-nyomdában.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb hévíz fürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, kőszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!

Villanyvilágítás!

Téli sasionban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a

Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

Felső kereskedelmi és polgári iskolai magánvizsgákra előkészít felülősséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam hölgyek részére gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre.

Deöthy Ödön-u. 30.

Telefon 1000.

Betűszedő tanulóknak fiú és **berakó** tanulóknak leány fizetéssel felvétetik

a Szent László-nyomda részv.-társaságnál.

Szent László Püspök gyógyfürdő

Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes forrása 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással kőszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló fájdalmas betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.